5 tips Planmatige aanpak toegankelijk toetsen en examineren

Toegankelijk toetsen: een gedeelde verantwoordelijkheid

Ongeveer 15% van de hbo- en wo-studenten heeft een functiebeperking. Toetsen en examens moeten voor iedereen toegankelijk zijn. De aanpak verschilt per onderwijsinstelling, wat kansenongelijkheid kan veroorzaken. Hoe meer instellingen structureel werken aan toegankelijk toetsen, hoe eerlijker het onderwijs. Dit vraagt om samenwerking tussen docenten, examen-commissies, onderwijscoördinatoren en beleidsmedewerkers.

5 concrete tips om toetsen en examens binnen je opleiding planmatig toegankelijker te maken.

Wettelijke verplichtingen

Volgens de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz) en het VN Verdrag Handicap moeten onderwijsinstellingen redelijke aanpassingen bieden om toetsen en examens toegankelijk te maken voor iedereen. Deze wetten bieden kaders, maar laten ruimte voor eigen invulling. Beleidsmedewerkers kunnen deze wettelijke verplichtingen vertalen naar concreet inclusiebeleid, zodat medewerkers handvatten hebben om hiermee aan de slag te gaan.

1 Analyseer het inclusiebeleid

Bekijk het inclusiebeleid van jouw instelling. Hoe toegankelijk en effectief zijn de toetsvoorzieningen binnen je onderwijsinstelling?

- Beleidsmedewerkers kunnen de huidige situatie analyseren en knelpunten in het beleid aankaarten.
- Examencommissies spelen een belangrijke rol bij het waarborgen van de kwaliteit van toetsing en kunnen verbeterpunten opnemen in richtlijnen.
- Studentendecanen kunnen knelpunten en ervaringen van studenten delen om beleidsbeslissingen te onderbouwen.

2 Onderzoek bestaande voorzieningen

Inventariseer welke voorzieningen beschikbaar zijn voor toegankelijk toetsen en examineren. Evalueer ook hoe effectief deze voorzieningen zijn.

- Docenten kunnen bij studenten nagaan of het aanvraagproces duidelijk is en of de huidige voorzieningen hen voldoende ondersteunen en welke alternatieven beter zouden werken.
- Bepaal wie verantwoordelijk is voor het goedkeuren van aanvragen, bijvoorbeeld de examencommissie.
- Onderwijskundigen kunnen beoordelen of alternatieve toetsvormen voldoen aan de leerdoelen en toetskwaliteit.

Het '3-stappenmodel toegankelijk toetsen en examineren in het mbo of hbo/wo' kan je hierbij helpen:

1. De toetskwaliteit moet behouden blijven.
2. De maatregel moet effectief zijn.
3. De belasting voor de opleiding mag niet te zwaar zijn.

3 Bekijk de Onderwijs- en Examenregeling

De Onderwijs- en Examenregeling (OER) biedt mogelijkheden om toetsing toegankelijker te maken. Dit helpt om flexibiliteit te creëren voor studenten met een functiebeperking. Overweeg bijvoorbeeld het opnemen van een hardheidsclausule of een artikel over onvoorziene omstandigheden.

- Onderwijscoördinatoren kunnen er samen met beleidsmedewerkers op toezien dat de OER aansluit bij de behoeften van studenten met een ondersteuningsbehoefte.
- Studentendecanen kunnen studenten adviseren over hun rechten en de procedures rondom toetsaanpassingen.

4 Bied variatie in toetsvormen

Variatie in toetsvormen draagt bij aan toegankelijkheid en leidt tot minder aanpassingsverzoeken. Denk aan mondelinge toetsen naast schriftelijke toetsen.

- Docenten kunnen experimenteren met verschillende toetsvormen en evalueren wat het beste werkt voor hun vak.
- Onderwijskundigen kunnen helpen bij het ontwerpen van diverse toetsvormen die aansluiten bij de leeruitkomsten.
- Onderwijscoördinatoren kunnen ervoor zorgen dat variatie in toetsvormen wordt opgenomen in de studiegids.

5 Blijf monitoren en verbeteren

Een toegankelijk toetsbeleid vraagt om voortdurende monitoring. Analyseer data over toetsvoorzieningen, aanvragen en trends.

- Beleidsmedewerkers kunnen trends signaleren en verbeteringen voorstellen op basis van data.
- Docenten en examencommissies kunnen quick wins identificeren en implementeren.
- Onderwijskundigen kunnen reflecteren op de effectiviteit van de maatregelen en bijsturen waar nodig.

    - Lees ook de Handreiking Planmatig werken aan toegankelijk toetsen en examineren in het hbo/wo voor praktische tips, voorbeeldteksten voor de OER en richtlijnen voor mandaat en monitoring.
    - Meer tips, tools en inzichten vind je op de kennisbank van ecio.nl binnen het domein Toetsen en examineren.

Expertisecentrum Inclusief Onderwijs
algemeen@ecio.nl
www.ecio.nl
073-6800783